

Consiliul Județean, instituție autonomă a județului Năsăud (13 decembrie 1944 – 23 februarie 1945). Mărturii documentare.

Adrian ONOFREIU

Pentru teritoriul județului Năsăud – cedat la 30 august 1940 Ungariei horthyste, alături de alte 10 județe din Transilvania – schimbarea echilibrului geo-politic și strategic, ca urmare a actului de la 23 august 1944, a însemnat declanșarea unor evenimente cu un specific aparte. Consecințele imediate s-au concretizat în exodul populației de origine etnică germană (sași)¹, preluarea controlului politic și social-economic de către autoritățile militare sovietice² și încercarea autorităților locale românești de a relua activitatea normală a instituțiilor statului. Acest demers s-a desfășurat în paralel cu cel al autorităților centrale de la București, care nu au reușit să-și impună controlul asupra acestui teritoriu; de aceea, putem sesiza o *autonomie forțată* în relația autorităților locale cu cele centrale.³

În același timp – și în paralel – noile instituții au început să lucreze sub directă îndrumare a comandamentului militar sovietic.⁴

Despre unele aspecte ale primelor eforturi de reluare normală a vieții din județ s-au publicat unele mărturii documentare⁵. Pentru a întregi imaginea de ansamblu, redăm în continuare procesele – verbale ale ședințelor Consiliului Județean. Aceste documente *inedite* reflectă modul de constituire și activitatea acestui organism la nivelul județului Năsăud. Parcurgerea lor arată modul în care erau dezbătute problemele importante ale județului și străduința factorilor de decizie locali ai momentului – ținând cont de prezența permanentă a autorităților militare sovietice – de a normaliza viața social-economică. Pe baza lor, se poate defini mai bine *autonomia* de care au avut parte autoritățile locale și modul în care au reușit să direcționeze evoluția evenimentelor, pentru a servi, într-adevăr, comunităților locale, cât și drama pe care populația județului a parcurs-o în această perioadă. Dramă concretizată pe de o parte în nevoia de a relua legăturile firești cu autoritățile centrale și *patria* de care samavolnic au fost despărțite în anul 1940, pe de altă parte de influența hotărâtoare în derularea evenimentelor din partea administrației militare sovietice.

În acest context, documentele⁶ reflectă dorința de întoarcere la ceva ce fusese brutal întrerupt, aspirația spre o viață democratică, în care instituțiile de tradiție să-și reia activitatea. Din păcate evoluția evenimentelor va face ca scurta perioadă de speranțe și așteptări să fie întreruptă brutal de factorul politic, care va determina un curs în cu totul altă direcție, pentru o lungă perioadă istorică.

În redactarea documentelor am păstrat ordinea ședințelor, redarea problemelor discutate, cât și exprimarea din epocă; pentru a nu îngreuna lectura, enumerarea repetată a numelui consilierilor sau problemele de

¹ Cauzele și etapele acestui fenomen la Al. Pintilei, Il. Göbel, *Punct crucial în Ardealul de Nord. Wende punkt in Nordsiebenbürgen*, Ed./Verlag Haus der Heimat Nürnberg, 2004; Marin Popan, *Unele considerații privind exodul și întoarcerea sașilor târpiunai*, în *Sașii transilvăneni între statornicie și deșrădăcinare*, Bistrița, Accent, 2006, p. 233-236.

² Marcela Sălăjan, *Administrația sovietică în Nordul Transilvaniei (noiembrie 1944-martie 1945)*, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 2002.; Ioan Mureșan, „Situția social-politică și economică din județul Bistrița-Năsăud în timpul administrației militare sovietice (13 octombrie 1944-12 aprilie 1945)”, în „Revista Bistriței”, VII, 1993, p. 263-269.

³ Ștefan I. Pop, *O pagină de istorie*, Bistrița, 1947.

⁴ Vezi activitatea instituțiilor de bază ale perioadei – Prefectura și Consiliul Județean – la Adrian Onofreiu, *Factori de influență politică în activitatea Prefecturii județului Năsăud (1944-1947)*, în *RevBistriței*, XII-XIII, 1999, p. 403-412.

⁵ Adrian Onofreiu, *Orașul Bistrița în timpul administrației militare sovietice (13 octombrie 1944-13 martie 1945)*, în *RevBistriței*, XVI, 2002, p. 355-376.

⁶ Păstrate la Direcția județeană Bistrița-Năsăud a Arhivelor Naționale, fond *Prefectura județului Năsăud*, dosar 394/1944-1945.

natură tehnică (salarizare, încadrări de personal) le-am marcat prin note de subsol. Anexele de la sfârșit întregesc informația despre activitatea instituției Consiliului Județean Năsăud pentru perioada la care se referă documentele.

1.

Proces – verbal

Dresat în ziua de 13 decembrie 1944 în prima ședință a Consiliului Județean

Sunt prezenți d-l. prefect dr. Ștefan Pop, domnul subprefect Ioan Melaniuc și majoritatea consilierilor aleși. Se procedează la alegerea președintelui Consiliului Județean și este declarat ales prin unanimitate de voturi d-l. Octavian Budușan.

Se pun în discuție principal mai multe chestiuni de prim ordin ce se cer rezolvate urgent. D-l. consilier Gross Avram propune înființarea unui birou de muncă spre a se putea constata fiecare pe unde lucrează și printr-o razie, de este necesar a se face, toți acei ce nu vor putea dovedi ocupațiunea lor să fie trimiși la muncă. D-l. prefect pune problema rechiziționării câtorva trăsură care să stea la dispoziția prefecturii pentru deplasări. Tot domnia sa propune trimiterea unei circulare la autoritățile în subordine ca să nu mai meargă cu plângerile direct la comandament, ci ierarhic la primărie și pretură și numai în caz de apel, la prefectură și comandament. Domnul Emil Scridon propune să se aleagă consilii comunale în fiecare comună, din sânul cărora să se aleagă primarul. Domnul prefect este de părere că acestea să fie lăsate la latitudinea preturilor, consiliul județean să-și mențină rolul numai de a-i dirija și de a da directive. Se mai ia în discuție problema serviciului de curieri poștali, fie prin ștafete din sat în sat, fie printr-un serviciu de poștalion. Domnia sa sugerează ideea emiterii unui timbru poștal și fiscal. Se mai ia în discuție apoi problema reparării drumurilor și comunicațiilor telefonice, cum și a prețurilor maxime. Aduce la cunoștința consilierilor că a aprobat pentru Bistrița un vagon de grâu. Toate problemele s-au discutat principial fără a se aduce hotărâri definitive.

2.

Proces – verbal

dresat în ziua de 13 decembrie 1944 la Prefectura județului Năsăud cu ocazia instalării noului prefect, dr. Ștefan I. Pop, a subprefectului Ioan Melaniuc și a Consiliului Județean ales de reprezentanții poporului.

Instalarea are loc în sala festivă a prefecturii în prezența noului prefect, dr. Ștefan I. Pop, a comandantului militar sovietic din localitate, a șefilor de autorități, a reprezentanților diferitelor culte, a reprezentanților sindicatelor muncitorești și a consilierilor orașului Bistrița.

Desfășurarea programului instalării a decurs în modul următor:

D-l. prefect prin câteva cuvinte deschide ședința de instalare a Consiliului Județean, după care depune jurământul în fața d-lui. secretar al prefecturii.

D-l. prefect apoi, într-o cuvântare expresivă și documentată expune programul de activitate ce și l-a însușit, arătând problemele grele ce se impun soluționate, situația specifică în care se află județul nostru, salutând participarea la instalare a d-lui. comandant militar sovietic și pe consilierii noi aleși.

Cuvântarea d-lui. prefect este viu aplaudată de publicul asistent.

Ia cuvântul apoi d-l. subprefect Ioan Melaniuc arătând într-o frumoasă cuvântare programul său de activitate în lumina spiritului nou de viață ce se deschide și la care trebuie să participe toate păturile sociale egal îndreptățite.

Iau apoi cuvântul reprezentanții sindicatelor în următoarea ordine:

1. D-l. dr. Octavian Budușan în calitate de reprezentant al sindicatului agricultorilor și de consilier județean asigură pe d-l. prefect de toată încrederea, de cinste și de muncă dezinteresată. Acordă toată încrederea d-lui. Ioan Melaniuc noului subprefect al județului și promite tot concursul, atât al d-sale. Personal, cât și a sindicatului pe care îl reprezintă.

2. Ia cuvântul apoi d-l. Pompei Avram, reprezentantul sindicatului muncitorilor pantofari, care exprimă aceleași sentimente de loialitate și de cinste față de d-l. prefect, dorindu-i spor la muncă pentru refacerea din toate punctele de vedere a județului.

3. Muncitorul agricultor Ghindean rostește câteva cuvinte simțite în numele agricultorilor, mulțumind d-lui. prefect că ține cont și de munca și reprezentarea celor mulți de la coarnele plugului, în Consiliul Județean.

4. D-l. Francisc Tamás exprimă într-o cuvântare scurtă sentimentele de loialitate ale conlocuitorilor maghiari din Bistrița, salută cu bucurie pe noul prefect și subprefect și-i asigură de tot concursul lor.

5. În numele comunității evreiești locale ia cuvântul d-l. Hirsch salutând pe noii numiți în fruntea județului pe care-i asigură de concursul comunității în toate ramurile de activitate pentru binele comun și pentru refacerea județului.

6. Mai vorbește apoi d-l. avocat Birnberg exprimând aceleași gânduri și sentimente de bine ca și antevorbitorii.

D-l. prefect ia apoi jurământul consilierilor prezenți adică d-lor: dr. Octavian Budușan, dr. Leon Bârsan, Emil Scridon, Grecu Gheorghe, Ioan Popu, Pompei Avram, Gross Avram, Francisc Tamás și Vasile Fleșeriu. Au fost lipsă consilierii Mihai Bilegan, Iuliu Massler și Dumitru Rosola, cărora urnează să li se ia jurământul ulterior.

Se ia apoi jurământul d-lui. subprefect Ioan Melaniuc tot din partea prefectului, după care d-l. comandant, d-l. prefect și d-l. subprefect felicită prin strângerea mâinii pe noii aleși.

În continuare ia cuvântul d-l. Kiss interpret pe lângă comandament, care arată că multe dintre podurile distruse s-au refăcut prin munca depusă de armata sovietică și roagă pe d-l. prefect să introducă ordine în județ și să asculte plângerile populației fără deosebire de naționalitate și să trimită pe toți recalcitranții la închisoare.

Ia cuvântul d-l. comandant militar sovietic din localitate a cărui vorbire este tălmăcită de interpretul Kiss. D-sa. își exprimă dorința ca membrii noului Consiliu Județean ce au depus jurământul să lucreze conștient, cu dreptate și dezinteresaj, arată mai departe că Armata Roșie n-a intrat în acest teritoriu ca să facă nedreptăți, ci ca să se facă dreptate. Armata Roșie a intrat în România nu ca să ocupe această țară, ci ca să alunge dușmanul mai departe. Astăzi dușmanul a fost alungat și se găsește departe în Ungaria, continuând lupta până la distrugerea totală a adversarului. Țările, ca Rusia, America și Anglia s-au unit pentru a nimici dușmanul și nu este departe ziua când acesta va fi bătut. Când a intrat armata sovietică în Transilvania a dus o luptă mare, pe teritoriul județului nostru însă urmările războiului nu s-au simțit așa de mari ca într-alte părți. Declară că după război România va primi înapoi total sau în parte Transilvania Nordică. Ea se află în prezent sub stăpânirea rusească și are un comandament suprem la Cluj. Apelează ca toți aceia care au fost contrari armatei rusești să fie deținuți. La fel aceia care fac nedreptăți și sabotează munca și cinstea. D-sa. a fost trimis în județul nostru ca să facă dreptate și să ajute populația și armata rusă care este în trecere, nu se amestecă în treburile prefecturii și poliției numai atunci când vede că acestea nu-și îndeplinesc cum trebuie misiunea lor. Mai declară apoi că a intervenit pentru schimbări la prefectură și poliție fiindcă a văzut că lucrurile nu merg cum trebuie. Roagă pe d-nii. care au depus azi jurământul să lucreze cu cinste și cu toată inima. Apelează ca în viitor să nu se mai întâmple neînțelegeri între români și unguri, fiindcă în acest fel se nasc greutăți în conducere și programul stagnează. D-sa. va ajuta cât se poate în acest sens prefectura și poliția. Roagă, toate ordinele date de prefectură, poliție și primărie să fie executate. Să se refacă drumurile și podurile, telefoanele și poșta și să se lucreze într-un spirit de dreptate. Constată că primăria a lucrat mult, a deschis prăvălii și fabrici, acum îi roagă ca și prefectura să-și întindă activitatea în această direcție. În primul rând prefectura să mobilizeze muncitorii din județ să strângă recolta ce se mai află afară pentru a evita foametea. Prefectul, pentru a avea legături cu comunele, să instaleze grabnic telefoane, să controleze poliția și jandarmeria și să dea ordine pentru a împiedica pe viitor furturile și neînțelegerile. A constatat că pe comune se mai află primari care lucrează numai în interesul lor. Roagă prefectura să-i controleze și pe cei vinovați să-i sancționeze. Pe toți aceia care sabotează ordinele și evită munca, nevoind a-i da ajutorul, să-i trimită în fața instanțelor judecătorești. Să lucreze într-un spirit de cinste și de dreptate, împreună cu noul consiliu pentru județ și populația lui. Să îngrijească de școli, de biserici, de medici și de spitale, care sunt așa de importante pentru societate. Îi urează apoi spor la muncă.

Serbarea instalării o încheie d-l. prefect al județului, arătând în câteva cuvinte că azi județul nostru a sărbătorit unul din evenimentele cele mai importante din istoria sa, dat fiind situația specifică și greutățile ce le are, mai arată apoi că acest consiliu care s-a instalat astăzi este un for suprem de conducere a întregii vieți sociale, economice, administrative, etc. din județ – „Viața cere muncă și dezinteresare pentru binele tuturor”.

Proces – verbal

Dresat în ședința Consiliului Județean din 16 decembrie 1944,

Prezenți domnul prefect și subprefect al județului, domnul președinte al consiliului și majoritatea membrilor.

Domnul prefect al județului aduce la cunoștința consiliului că toată averea imobilă, cerealele și furajele rămase de pe urma plecării sașilor se blochează la dispoziția armatei combatante, considerându-se pradă de război.

Consiliul ia act despre aceasta.

Domnul prefect aduce la cunoștința consiliului că în baza ordinelor primite în termen de 15 zile toate legăturile telefonice trebuie restabilite.

Consiliul încredințează pe domnul prefect cu luarea măsurilor pentru satisfacere.

Considerându-se că prin blocarea materialelor județul nostru poate să fie amenințat cu mari lipsuri alimentare, domnul prefect propune ca din vama morilor să se rețină jumătate pentru aprovizionarea publică.

Consiliul încredințează pe domnul prefect cu reglementarea acestei chestiuni.

Tot în chestiunea alimentării d-l. președinte dr. Octavian Budușan propune a se înainta un memoriu al agricultorilor și de a duce tratative cu d-l. inspector militar sovietic, în care să se arate că prin blocarea cerealelor județul nu este în stare de a se alimenta din sursă proprie. Consiliul hotărăște compunerea acestui memoriu.

D-l. dr. Budușan pune problema alimentării populației cu sare; în urma dezbaterilor se ajunge la concluzia de a se exploata sare din sursele noastre de la Sărățel, Slătinița, Dumitra Mare.

Consiliul încredințează pe d-l. prefect de a reglementa această chestiune în așa fel ca județul să aibă un venit/kilogram.

D-l. consilier Grecu propune ca să se confişte și sigileze toate cazanele de fiert rachiu din județ care nu au material de fiert din fructe. Aceste cazane să fie sigilate la notariatele respective care le vor putea desigila numai la cererea și în cazul când petentul va dovedi că posedă materialul brut din fructe; aceasta, pentru a se împiedica abuzurile ce se săvârșesc prin utilizarea cerealelor la fiert rachiu.

Consiliul încredințează pe d-l. prefect cu reglementarea acestei probleme prin ordonanță.

Se pune în dezbatere problema organizării serviciului poștal. În urma discuțiilor se ajunge la concluzia că această problemă să fie soluționată fie prin curieri ștafetă, fie printr-un serviciu poștalion, fie a se da în antrepriză.

D-l. prefect este încredințat cu dezlegarea acestei probleme.

Pentru oraș să se organizeze un serviciu poștal care să fie încredințat unui funcționar de specialitate. Consiliul cade de acord ca acest serviciu să se încredințeze funcționarului poștal Ursu Nicolae.

D-l. Gross Avram aduce în discuție problema organizării serviciului economic și de aprovizionare a județului, atât de necesar pentru o distribuie dreaptă a alimentației pentru populația din județ.

Consiliul hotărăște ca să fie încredințat d-l. Gross Avram cu organizarea acestui serviciu.

Se aduce în discuția consiliului regulamentul financiar al județului întocmit de d-nii. Dr. Moga Teodor și Ioan Popu.

După ce se dezbate punct cu punct cu anumite modificări, se aprobă.

Se pune în dezbatere chestiunea organizării serviciului financiar al județului și se încredințează cu urmărirea și activarea încasărilor și stabilirea impozitelor d-l. administrator financiar al județului, dr. Teodor Moga.

Consiliul decide de a fi încredințat șef al serviciului financiar județean și împuternicit cu organizarea serviciului financiar d-l. Ioan Popu.

Chestiunile ce mai sunt a se dezbate se amână pentru ședința din 20 decembrie 1944.

4.

Proces – verbal

dresat în ședința Consiliului Județean din 28 decembrie 1944.

Prezenți: d-l. prefect d-l. subprefect, d-l. președinte al consiliului și majoritatea consilierilor.

1. D-l. prefect procedează la luarea jurământului d-lor. consilieri Mihai Bilegan și Candale David, după care prezintă consiliului schema de organizare a serviciilor prefecturii; totodată arată că pentru necesarul de funcționari care urmează a fi încadrați în aceste servicii este nevoie a se face o listă a tuturor funcționarilor, pensionarilor și funcționarilor particulari, care după ce vor fi supuși unui discernământ din punct de vedere

politic și a posibilității de muncă vor trebui chemați să îndeplinească serviciul. Consiliul dezbătând chestiunea decide:

Aprobă schema de organizare a serviciilor prefecturii și alcătuirea unei liste de funcționari, pensionari sau funcționari particulari, dintre care după ce vor fi cercetați din punct de vedere politic și a posibilităților de muncă, să fie chemați obligatoriu a lucra în cadrele prefecturii.

2. Se pune în discuție organizarea și punerea în funcție a spitalului județean local. Acest spital fiind în prezent complet lipsit de mobilier și haine, trebuie găsită posibilitatea de a-l înzestra. Consiliul după mai multe discuții, decide:

Prefectura județului va da un ordin circular la toate comunele, ca fiecare dintre ele, din obolul locuitorilor să dea pentru înzestrarea spitalului câte un pat complet înzestrat cu hainele necesare.

3. D-l. prefect aduce în discuție chestiunea reglementării funcționării morilor din județ, și după ce arată că tabloul morilor s-a alcătuit deja de prefectură, însă fără specificarea capacității de măcinat pe timp de 24 de ore, propune ca această chestiune să fie amânată pentru ședința viitoare, când vom avea datele complete. Consiliul decide:

Amână pronunțarea asupra acestei probleme până când vom avea datele statistice necesare.

4. D-l. consilier Tamás pune problema în ce fel pot să fie tratați și îngrijiți muncitorii ce lucrează la diferiți patroni industriali și comerciali. Consiliul luând în dezbateră chestiunea ajunge la concluzia că această problemă s-ar putea rezolva prin contribuția patronilor săptămânal sau lunar cu o cotă de bani, ce ar urma să se depună la dispoziția direcțiunii spitalului și în consecință, decide:

Spitalul județean, după organizare și funcționare se va adresa direct patronilor pentru a contribui cu o cotă de bani din care să poată fi tratați cu îngrijire și medicamente muncitorii patronilor industriali și comerciali.

5. D-l. președinte al consiliului este informat că la casa cercuală din localitate s-ar găsi un stoc de medicamente care în prezent ar putea fi utilizate pentru nevoile spitalului și publicului. În același timp d-l. consilier Candale aduce la cunoștința consiliului că și la locuința în care înainte a stat un medic veterinar se află ceva medicamente. Consiliul luând act despre aceasta, decide:

Se va interveni la primăria orașului pentru a delega un medic de la spitalul județean pentru inventarierea și preluarea medicamentelor de la casa cercuală. Pentru preluarea medicamentelor de la locuința d-lui. Candale se delegă d-l. inginer Rosola, șeful serviciului agricol de pe lângă prefectură.

6. De ia în discuție problema averii casei cercuale din Bistrița. Se face constatarea că mobilierul, arhiva, aparatele medicale și tot ce ține de casa cercuală nu a fost inventariat și preluat de către organele de drept și acestea fiind averea statului, consiliul decide:

Primăria orașului Bistrița va delega o comisie din care va face parte și un medic pentru preluarea și inventarierea averii casei cercuale, inclusiv a aparatelor medicale ce se găsesc acolo.

[...] ⁷

12. Se dă citire contractului încheiat între prefectura județului și d-l. Sburlea Ioan, referitor la concesiunea exploatării sării de la comuna Sărățel. Consiliul ia act despre încheierea acestui contract și aprobă.

13. Se pune în discuție ordonanța prin care s-a reglementat funcționarea cazanelor de fierț rachiu. D-l. prefect arată de la început că această ordonanță s-a trimis deja organelor subalterne pentru executare cu regulamentul ei cu tot, fără a fi adus în fața consiliului din lipsa de timp fizic, în baza ordinului Comandamentului Militar Sovietic local. După mai multe discuții la care au luat parte domnii consilieri Grecu, Bilegan, Gross, din care a reieșit că taxa de impunere ar fi prea mare, d-l. consilier Popu și d-l. administrator financiar Moga arată că acele taxe sunt în concordanță cu legea în speță, în conformitate cu dispozițiile căreia au fost calculate. D-l. consilier Grecu cere să treacă la procesul verbal constatarea sa că această ordonanță s-a emis fără a fi supusă aprobării consiliului. Îscându-se discuții în contradictoriu, d-l. președinte, pentru a da dezlegare acestei chestiuni propune, iar consiliul acceptă, ca aprobarea ordonanței și a taxelor stabilite să se pronunțe prin vot secret. Procedându-se la votare, la desfacerea scrutinului din cele 13 voturi, s-au pronunțat pentru aprobare 8, pentru neaprobare 3 și 2 abțineri, în consecință consiliul decide:

Aprobă ordonanța prefecturii referitoare la reglementarea cazanelor de fierț rachiu și la taxele impuse prin regulament., cu mențiunea că prefectura nu a avut timpul fizic a o supune aprobării Consiliului Județean, urgența ei fiind cerută de Comandamentul Militar Sovietic.

⁷ La punctele 7-11 s-au discutat probleme de încadrare a instituțiilor cu personal și numirea acestuia.

14. D-l. prefect roagă consiliul de a se pronunța principial asupra necesității mobilizării la munca de folos obștesc. Consiliul discutând chestiunea împarte această problemă în două categorii: munca de folos obștesc și munca de folos obștesc fără plată și decide:

Prefectura va întocmi o ordonanță care va cuprinde amândouă aceste categorii prin care locuitorii județului vor fi îndatorați să presteze munca de folos obștesc pentru refacerea podurilor și drumurilor. Pentru munca de folos obștesc fără plată locuitorii județului vor fi obligați a lucra 6 zile pe lună de la vârsta de 16 ani la 50 ani, cu excepția funcționarilor publici, învățătorilor, preoților, medicilor și a bolnavilor constatați de primăria comunală ca atare, precum și a acelor muncitori care produc o muncă de folos obștesc constatată ca atare de primăria comunală. Locuitorii care au prestat muncă de folos obștesc gratuit vor fi preferați la munca de folos obștesc cu plată.

15. Se ia în discuție emiterea unei ordonanțe privitor la munca de folos obștesc a intelectualilor de toate categoriile. Consiliul dezbătând chestiunea, decide:

Prefectura va emite și în acest sens o ordonanță.

16. Domnul prefect al județului arată consiliului că prefectura nu-și poate rezolva cu promptitudine agendele în lipsă de mașini de scris corespunzătoare și propune aprobarea din partea consiliului de a rechiziționa mașini de scris de la avocați și bănci. Consiliul luând în dezbateră chestiunea, decide:

Prefectura este încredințată a rechiziționa pentru scopurile sale mașini de scris de la avocați și bănci, lăsându-se pentru scopurile lor numai câte una.

17. Se pune în discuție funcționarea poștei în teritoriul județului. Consiliul dezbătând această problemă, decide:

Se vor angaja prin licitație publică poștași cu căruțe cu cai care vor executa ducerea și aducerea poștei pe toate direcțiile județului, iar acolo unde nu se vor afla, primăriile respective vor achita poștași călări sau pedestri pentru ca serviciul poștal să nu sufere. Totodată prefectura va emite timbre poștale. Astfel pentru autorități în localitate se va emite un timbru până la greutatea de 20 gr, de 20 de filleri, în județ de 50 de filleri; pentru particulari, două timbre a 50 de filleri, adică 1 pengö și în județ pentru particulari un timbru de 2 pengö.

18. Domnul consilier Emil Scridon cere majorarea membrilor consiliului și cu reprezentanții din restul județului, iar consiliul să se convoace la date fixe și, numai la nevoie să se convoace consilierii locali. Consiliul luând în dezbateră această problemă, decide:

În ședința viitoare atât domnii consilieri, cât și domnul președinte, domnii prefect și subprefect vor veni cu propuneri concrete referitor la cooptarea de noi membrii în Consiliul Județean pe văi.

Nemaifiind alte probleme de discutat, ședința se ridică, iar noua ședință se stabilește pentru joia viitoare la orele 3 p. m.

5.

Proces - verbal

dresat în ședința Consiliului Județean din 5 ianuarie 1945.

1. D-l dr. Mihăilaș dă citire ordonanței referitoare la munca de folos obștesc; consiliul, după discuții pro și contra, acceptă proiectul de ordonanță cu mici modificări.

2. Se dă citire ordonanței amnistierilor lucrurilor sustrase de la absenteiști sau de la cei care au fost duși de armatele germano-maghiare în retragere, dacă vinovații le vor depune la autoritățile publice până la data de 1 februarie 1945.

D-l. consilier Candel roagă consiliul ca textul acelei ordonanțe să fie modificat în sensul ca să cuprindă și lucrurile evreilor ce au fost deportați și care au fost sustrase de diferiți necunoscuți; consiliul după dezbateră amănunțită, acceptă textul ordonanței cu completarea celor cerute de d-l. consilier Candel. Cât privește problema administrării averilor evreiești se rămâne pe lângă ideea de a se emite o ordonanță specială. În consecință, decide:

Aprobă ordonanța prefecturii referitoare la amnistiere și dispune a se difuza în județ spre luare la cunoștința populației.

3. Se dă citire regulamentului pentru organizarea serviciilor centrale și exterioare ale prefecturii și schemei de organizare a serviciilor. Consiliul, constatând că această chestiune este de natură strict internă, care se face sub supravegherea d-lui prefect și subprefect, după necesități conform legilor, decide:

Aprobă regulamentul pentru organizarea și funcționarea serviciilor centrale și exterioare ale județului precum și schema de organizare a serviciilor centrale și exterioare.

[...] ⁸

6.

Proces – verbal

Dresat în ședința Consiliului Județean din 19 ianuarie 1945

Prezenți, d-l. președinte dr. Octavian Budușan, majoritatea consilierilor, d-l subprefect, d-nii. șefi de servicii, dr Leon Mihăieșe și dr. Teodor Moga, și d-l Dr. Mihai Mihăilaș, avocatul statului.

D-l. președinte deschide ședința și trece la dezbateră punctelor din ordinea de zi.

1. Se ia în discuție modificarea legilor uzuale cu caracter administrativ și silvic cu considerare la împrejurarea stărilor excepționale în sensul ca d-l prefect al județului până la intrarea în normal este în drept a înlocui d-nii miniștrii ai Justiției, Internelor și Domenii și Agricultură în toate cazurile unde aceștia au atribuții prevăzute de lege. Consiliul luând în dezbateră aceste chestiuni, decide:

Autoriză pe d-l prefect al județului să reprezinte în cuprinsul județului toate ministerele mai sus menționate, îndeplinind atribuțiile date acestora prin lege.

2. Se ia în discuție chestiunea funcționarilor publici care au părăsit serviciul și s-au refugiat cu ocazia retragerii armatelor inamice. Consiliul constatând după discuții că serviciile publice din județ nu pot să rămână neconduse și în așteptarea reîntoarcerii funcționarilor la posturile lor, constatând și aceea că funcționarii plecați au dat declarații că consimt să se refugieze și astfel sunt a se considera ca plecați definitiv, excepție făcând numai funcționarii și refugiații înrolați în armata maghiară și în companiile de lucru a căror familii au rămas pe teritoriul județului, decide:

Cu data de astăzi 19 ianuarie 1945 nici un funcționar sau angajat de Stat, Județ sau Comună refugiat sau care până la data prezentei decizii nu s-a prezentat la serviciu, nu va putea fi reprimat în funcție decât în temeiul unei noi numiri.

3. Se ia în discuție modificarea dispozițiilor referitoare la eliberarea extraselor de stare civilă. Se raportează că în unele comune de pe raza județului, registrele de stare civilă au dispărut sau au fost distruse de evenimentele războiului. Consiliul luând în dezbateră această chestiune, decide:

Se dispune refacerea fără întârziere a registrelor de stare civilă dispărute.

Până la refacerea registrelor de stare civilă dispărute, extrasele din matricolele parohiilor vor face deplina dovadă atât în justiție, cât și în fața autorităților administrative, cu condiția ca partea care se va servi de aceste extrase va dovedi că registrul de stare civilă a dispărut.

4. Se ia în discuție chestiunea brevetelor de băuturi spirtoase. Se raportează că pretorii și primăria orașului Bistrița au eliberat brevete - autorizații pentru executarea comerțului de băuturi spirtoase pe temeiul cărora petiționarul a exercitat comerțul fără ca să fi obținut în prealabil brevetul de băuturi spirtoase. Având în vedere că dreptul de a vinde băuturi spirtoase este un drept regalian al comunelor, fără obținerea brevetului de băuturi spirtoase comerțul cu băuturi spirtoase nu se poate exercita, având în vedere că numărul brevetelor – autorizații eliberate de preturi și primăria orașului Bistrița a întrecut numărul brevetelor de băuturi spirtoase admisibile după lege, consiliul decide:

Administrația financiară va revizui toate brevetele – autorizații pentru crâșmărit și va stabili care comerțuri de băuturi spirtoase se exercită în condițiile legii și care nu. Consiliul pe temeiul acestor date, va decide.

5. Se ia în discuție reglementarea surplusurilor de parchete din pădurile comunale și particulare. Se raportează că materialul lemnos din unele parchete comunale ale comunelor săsești depășește nevoia de lemne de foc a comunei respective și că unele comune solicită lemne de foc, fie că nu au, fie că nu și le pot procura fiindcă ale lor proprii sunt la distanțe mari. Asemenea sunt pădurile particulare săsești, care ar putea fi valorizate. Consiliul în baza celor de mai sus, decide:

Resturile de parchete din pădurile comunelor săsești nedistribuite locuitorilor se vor putea vinde autorităților și comunelor nevoiașe de către Inspectoratul Silvic pe prețuri tarifare. Inspectoratul Silvic va putea vinde și porțiunea din pădurile proprietate particulară săsească care pe baza unei exploatare raționale pot să fie

⁸ Punctele 4-7 conțin probleme subliniate în *supra*, nota 1.

tăiate. Cererile vor fi adresate Inspectoratului Silvic respectiv care va cere pentru fiecare caz în parte aprobarea prefecturii județului. Sumele rezultate din vânzări în cazul pădurilor comunale se vor vărsa județului, iar cele rezultate din vânzarea pădurilor particulare se vor administra în fond aparte.

6. Se ia în discuție revizuirea legii maghiare 1440/1941 și a legii matrimoniale. După expunerea făcută de către d-l dr. Mihai Mihăilaș, avocatul Statului, consiliul decide:

Art. 1. Judecarea tuturor proceselor puse în curgere pe temeiul ordonanței nr. 1440/1941 M.E. se suspendă.

Înstrăinarea bunurilor dobândite pe baza acestei ordonanțe, fie prin convenție între părți, fie pe cale judiciară, este oprită.

Măsurile de execuție pentru darea în posesie a bunurilor dobândite pe baza ordonanței amintite sau pentru încasarea sumelor adjudecate în temeiul ei se suspendă. Nu intră în această categorie urmărirea speșelor de judecată în cazul când acțiunea de despăgubire a fost respinsă.

Art. 2. Atestatul notarial public prevăzut de art. 56 al Legii XXXIV din 1930 /T.c./ se poate înlocui cu dovada primăriei locului ultimului domiciliu comun al părților, în care se certifică oficios faptul părăsirii și durată lui.

Art. 3. În procesele de divorț părțile care din cauza dispariției sau distrugerii registrelor de stare civilă nu pot să prezinte extrase de stare civilă și vor face dovada că registrele de stare civilă au dispărut, se vor putea folosi până la refacerea registrelor de stare civilă și de extrase din matricolele parohiei respective.

Tribunalul va stabili după ascultarea părților, data exactă a căsătoriei lor. Sentința de divorț de va comunica atât ofițerului stării civile, cât și parohiei respective.

Art. 4. Art. 100 din legea matrimonială se completează cu următoarele: partea care din cauză de forță majoră nu a cerut în termen de trei luni desfacerea căsătoriei, va putea face această cerere în curs de trei luni de la data când această piedică a încetat.

Se consideră caz de forță majoră serviciul militar sau de muncă, evacuarea, refugiul părții sau a avocatului ei. Dacă termenul de trei luni acordat de alineatul precedent a expirat în intervalul de timp dintre 10 oct. 1944 și data apariției acestei ordonanțe, părțile vor putea porni procesul în termen de trei luni de la data acestei ordonanțe.

7. Punctul 7 în ordinea de zi, exploatarea proprietăților agricole ale absenteiștilor, se amână pentru ședința viitoare, când se va prezenta spre dezbatere un proiect de ordonanță.

8. Se dă citire cererii Cooperativei Evreiești din Bistrița nr. 51/1945, care solicită a autorizație de a cumpăra lână din comunele din județ, pentru aprovizionarea cu material a țesătoriei ei, conform prețurilor stabilite și azi în vigoare. Consiliul luând în dezbatere această cerere, decide:

Autoriză Cooperativa Evreiască din Bistrița de a cumpăra lână de la producători din județ pentru aprovizionarea țesătoriei sale, însă cu prețurile zilei și pe bună învoială.

9. D-l dr. Leon Mihăieșe, constatând că din diferite cauze, nu toate ordonanțele emise de prefectura județului au fost trecute pentru aprobare prin Consiliul Județean, propune ca, deși ulterior, să fie aprobate. Consiliul găsind necesar acest fapt, decide:

Aprobă și ratifică ordonanțele de la nr. 1-28 emise de prefectura județului pentru reglementarea diferitelor chestiuni de interes obșteșc.

10. Diferite propuneri:

Se constată necesitatea lărgirii cadrelor Consiliului Județean cu noi membrii din cuprinsul județului. Consiliul dezbătând această chestiune, decide:

Prim pretorii plășilor vor proceda de îndată și vor propune de fiecare plasă câte două persoane corespunzătoare, care vor fi cooptate în Consiliul Județean.

11. D-l consilier Avram Gross cere a se lua măsuri pentru blocarea cantităților de grâu de sămânță de primăvară, pentru ca culturile de primăvară să fie asigurate cu semințele necesare. Consiliul alăturându-se constatării acestei necesități, decide:

Să se constate prin preturi existența grâului de primăvară și necesarul pentru însămânțarea viitoare, arătând tot odată scopul pentru care se face această statistică locuitorilor, după care se vor bloca cantitățile destinate pentru acest scop.

12. D-l consilier Gheorghe Grecu face întrebarea în ce fel s-a reglementat morăritul în județ și nu cumva s-ar putea prelua de către județ o cantitate de cereale din vamă pentru morărit, fără ca să se pericliteze interesele proprietarilor sau a exploatatorilor de mori. Consiliul dezbătând această problemă, decide:

Delegă pe d-nii consilieri Emil Scridon și Avram Gross să facă un studiu amănunțit al acestei chestiuni și să prezinte în proxima ședință consiliului un proiect.

13. D-l consilier Gheorghe Grecu face întrebarea ce se întâmplă cu lemnele particularilor sași plecați din comunele săsești. I se aduce la cunoștință că prefectura prin ordonanța nr. 19 la art. 6 și 7 a reglementat această chestiune; consiliul, întrucât face constatarea că nu se văd peste tot rezultatele aplicării acestei ordonanțe, decide:

Se va urgenta Inspectoratului Silvic și Direcției Silvici grănicerească pentru a înainta un tablou despre acele materiale lemnoase.

14. D-l. Ștefan Pop, prefectul județului, prezintă consiliului un scurt raport asupra intervențiilor și celor înfăptuite cu ocazia deplasării sale în ultimul timp la București; consiliul luând act, decide:

Să se trimită 1-2 delegați la București la diferite ministere, care să perfecteze intervențiile d-sale. Acolo în toate chestiunile și, tot odată urmare expunerii d-lui. prefect că la București sunt numiți în funcția de prefect, subprefect și primar al orașului alte persoane, să se compună și înainteze cu acești delegați un memoriu – protest la Președinția Consiliului de Miniștrii și Ministerul de Interne, contra acestor noi numiți care de luni de zile iau salarii fără să presteze efectiv munca pentru posturile ce le dețin și să ceară revenirea asupra numirii lor, restituirea sumelor ridicate; aceasta și punct de vedere material și moral pentru cei ce dețin aceste posturi de fapt aici și lucrează în condiții excepționale.

15. D-l. dr. Mihai Mihăilaș, în calitate de președinte al comitetului școlar de la liceul Alexandru Odobescu din localitate, arată că pentru întreținerea clădirii acestei instituții și pentru refacerea ei în condiții igienice este necesară suma de cel puțin 3.000 Pgö, pe care o solicită drept avans din contul cheltuielilor de întreținere de la prefectura județului. Consiliul constatând necesitatea acestei sume la refacerea cel puțin în parte a clădirii liceului, decide:

Aprobă suma de 3.000 Pgö. ca avans din contul cheltuielilor de întreținere pentru refacerea clădirii liceului de la prefectura județului.

16. D-l. consilier Gheorghe Grecu cere ca în viitor să se citească procesele-verbale la începutul fiecărei ședințe și să fie verificate de membrii; consiliul decide:

În viitor, la începutul fiecărei ședințe de va citi procesul-verbal al ședinței anterioare și se va verifica de doi membrii ai consiliului. Se numesc verificatori ai prezentului proces-verbal d-nii: Mihai Bilegan și David Kandel.

Nemaifiind alte chestiuni de discutat, ședința se ridică și procesul-verbal se încheie și subscrive.

7.

Proces – verbal nr. 8

dresat în ședința Consiliului Județean ce a avut loc la prefectura județului la 24 ianuarie 1945.

Prezenți: [...] ⁹.

Lipsă d-l Pompei Avram.

D-l. președinte deschide ședința după care se dă citire și se verifică procesul-verbal din ședința anterioară.

Se trece la dezbaterile chestiunilor din ordinea de zi.

17. Luând în deliberare cererea Sindicatului Muncitorilor Minieri din comuna Rodna, prin care solicită scoaterea din vigoare a dispozițiilor luate de primăria comunei Rodna cu adresa nr. 1 din 14 ianuarie 1945, către conducerea minelor de stat din acea localitate, prin care, cu greșită interpretare a ordonanței acestei prefecturi nr. 18, dispune încetarea imediată a exploatării pădurii de pe așa zisul „teritoriu montan”.

Consiliul Județean, având în vedere că ordonanța prefecturii nr. 18 scoate din vigoare ordonanța nr. 970/1943, că această din urmă ordonanță reglementează numai chestiunile referitoare la pădurile dobândite prin Reforma Agrară, că în speță teritoriul montan nu cade în prevederile acestei ordonanțe, întrucât comuna Rodna este proprietara acestui teren dobândit pe cale de proces civil și că astfel primăria Rodna greșit a interpretat ordonanța noastră nr. 18.

Având însă în vedere că uzufructul acestei proprietăți este dat minelor statului, prin o dispoziție specială și că este în interesul statului continuarea acestei exploatări, că prin acest fapt se dă posibilitatea de existență locuitorilor comunei Rodna și în subsidiar și cătunului Valea-Mare aparținător comunei,

⁹ Sunt enumerați un număr de 14 consilieri și 5 șefi de servicii de la prefectură.

Având în vedere că războiul nu este terminat și că interesele superioare de stat reclamă continuarea funcționării uzinelor metalurgice din comună și că astfel fiind, primăria prin dispozițiunea luată a încălcat interese primordiale de stat,

Având în vedere că dreptul de proprietate al comunei nu este știrbit, că exploatarea deservește în parte și interesele comunei, că comuna nu dovedește cu nimic necesitatea schimbării felului de exploatare,

Luând avizul Direcției Silvice din care rezultă: 1. că exploatarea lemnului de foc și construcții de pe terenul montan s-a făcut cu aprobarea și cu scopul aprovizionării uzinelor proprietatea statului; 2. că aceste uzine lucrează pentru interese de apărare națională; 3. propunerea ca materialul lemnos deja exploatat să nu fie împiedicat pentru lucrare, urmând ca acest material să fie inventariat și predat uzinei, sub rezerva unei decontări ulterioare între stat și comună, decide:

Art. 1. Anulează dispoziția primăriei comunei Rodna luată față de Direcția minelor de Stat din Rodna cu adresa nr. 1/1945 relativă la sistarea exploatării materialului lemnos de pe așa zisul „teritoriu montan”.

Art. 2. Materialele exploatate vor fi inventariate și apoi predate în folosință uzinei de către organele silvice.

Art. 3. Prețul materialului de va deconta ulterior între uzina minelor și comuna Rodna.

Art. 4. Cu executarea acestor dispoziții se încredințează Direcția Silvică Bistrița.

Despre ce se încunoștințează Sindicatul Muncitorilor Minieri, șeful uzinei metalurgice a statului, primăria comunei Rodna și Direcția Silvică Bistrița.

[...] ¹⁰

24. D-l dr. Simion Sbârcea prezintă consiliului un tablou despre morile sistematice și lăărănești din județ împreună cu capacitatea lor de măcinat, arătând ce cantități s-ar putea prelua din vama lor pentru prefectură, spre a putea fi distribuite pentru nevoile populației. Consiliul dezbătând chestiunea, decide:

Serviciul Economiei Generale Județene va convoca la o consfătuire în acest scop la prefectura județului, la o dată cât mai apropiată, pe morarii mai apropiați de Bistrița, pentru a stabili cu dâșii cotele ce urmează a le preda din vama lor prefecturii, pentru alimentarea populației.

25. Propuneri: D-l consilier Gross Avram propune să se compună un regulament de alegerea și funcționarea Consiliului Județean. Consiliul găsind necesar acest regulament, decide:

Încredințează pe d-l dr. Leon Mihăiese, șeful serviciului Administrației Generale și pe dr. Mihai Mihăilaș, avocatul Statului cu elaborarea acestui regulament și prezentarea lui în dezbaterile consiliului.

26. D-l consilier Gross Avram readucând în discuția consiliului lărgirea cadrelor Consiliului Județean cu noi membrii din cuprinsul județului, propune și consiliul acceptă ca această chestiune să fie amânată până va lua ființă Frontul Național Democrat (F.N.D.) în județul nostru, după care să se procedeze la lărgirea acestor cadre. Consiliul decide:

Amână chestiunea lărgirii cadrelor Consiliului Județean până după ce va lua ființă F.N.D. în județul nostru.

Nemaifiind alte puncte de discutat, ședința se ridică.

8.

Proces – verbal nr. 9

dresat în ședința Consiliului Județean ținută la 28 ianuarie 1945 la prefectura județului.

Prezenți: [...] ¹¹

Lipsă d-nii: Dumitru Rosela și Avram Gross.

D-l președinte deschide ședința după care se dă citire și se verifică procesul-verbal din ședința anterioară.

Se trece la discutarea chestiunilor de la ordinea de zi.

27. D-l prefect dr. Ștefan I. Pop aduce la cunoștința consiliului și pune în dezbaterile lui ordinul Comandamentului Superior Sovietic, prin care se cere județului nostru a contribui cu cc. 520 de vagoane de cereale (grâu, porumb, ovăz, orz) pentru alimentarea Armatei Roșii luptătoare. Consiliul, după lungi dezbateri după care constată necesitatea acestui aport din partea județului nostru spre a ajuta pe acei ce ne-au dat libertatea și pentru terminarea cât mai grabnică a războiului, decide:

¹⁰ La punctele 19, 20, 21, 22, 23 s-au discutat probleme de salarizare a funcționarilor și a consilierilor.

¹¹ Sunt enumerați un număr de 12 consilieri și 4 șefi de servicii de la prefectură.

Se va proceda cât mai grabnic la convocarea pretorilor, primarilor, notarilor, a câte unui preot și a câte unui învățător din fiecare comună din județ la prefectura județului, la care va fi invitat și d-l comandant militar sovietic local, cărora după ce li se va expune și explica necesitatea contribuției noastre la alimentarea frontului cu cca. 520 vagoane cereale, să procedeze conform instrucțiunilor ce le vor primi în acest caz de la Serviciul Economiei Generale Județene, la inventarierea prin comisii ad-hoc în timp de 3 zile a întregului stoc de cereale existent în județ, după care acest serviciu va proceda la repartizarea și colectarea cerealelor pe centre. Cât privește plata acestor cereale, ea este stabilită a fi conform prețurilor ce erau în vigoare la intrarea Armatei Sovietice în teritoriul nostru. Serviciul Economiei Generale se încredințează cu executarea întregii acestei operațiuni.

28. Se ia în dezbateră stabilirea organului de colectare. D-l prefect arată consiliului că a fost încredințat de către comandantul militar sovietic local, pe bază de ordin scris ce se găsește la dosar, cu această operațiune de colectare, d-l Bicsak Béla, fost funcționar al cooperativei „Futura” din localitate; consiliul decide:

D-l Bicsak Béla va executa lucrările de colectare a cerealelor din județ pentru Armata Sovietică, însă numai strict cu această misiune de a ridica și depozita aceste cantități de la particulari, ce îi vor fi stabilite din partea Serviciului Economiei Generale Județene și aprobate din partea Comandamentului Militar Sovietic local.

29. D-l prefect dr. Ștefan I. Pop aduce în dezbateră consiliului chestiunea cetățenilor sovietici veniți din diferite cauze ale războiului după 1940 în acest județ. D-sa arată că în baza ordinelor primite de la Comandamentul și Inspectoratul Sovietic local acești oameni trebuie conșcriși și îmbrăcați pentru plecare sau, din lipsă de veșminte corespunzătoare, să li se dea bani, așa cum cer sus arătatele comandamente. Consiliul dezbătând cauza, decide:

Să se stabilească numărul exact al acestor cetățeni sovietici prin Serviciul Economiei Generale Județene, după care printr-un apel lansat populației să se colecteze haine corespunzătoare sau din lipsa acestora, în total sau în parte, chestiunea să se soluționeze pe cale financiară.

30. [...] ¹²

Nemaifiind alte chestiuni de discutat, ședința se ridică.

9.

Proces – verbal nr. 10

dresat în ședința Consiliului Județean ce a avut loc la prefectura județului în ziua de 2 februarie 1945.

Prezenți: [...] ¹³

D-l președinte deschide ședința, după care se dă citire și se verifică procesul-verbal din ședința anterioară.

31. D-l președinte propune și consiliul acceptă cooptarea d-lui Alexandru Mureșan, primarul orașului, ca membru în consiliu și delegarea în schimb în consiliul orășenesc a unui membru din Consiliul Județean. Consiliul dezbătând, decide:

Aprobă cooptarea d-lui Mureșan Alexandru, primarul orașului Bistrița în sânul Consiliului Județean, și delegă în schimb ca membru în consiliul orășenesc din sânul Consiliului Județean pe d-l dr. Leon Bârsan.

32. D-l prefect dr. Ștefan I. Pop readuce în dezbateră consiliului chestiunea echipării cetățenilor sovietici veniți după 1940 în județul nostru și arată că, comandamentele sovietice locale preferă să se dea acestor cetățeni haine în loc de bani.

Cum județul nu este în stare în aceste vremuri să satisfacă aceste necesități – nici cu una, nici cu alta – decât parțial și doar prin obolul publicului, mai ales în chestie de haine, d-l prefect face propunerea ca să se apeleze la cetățenii bogați din județul nostru, care să contribuie benevol cu sume de bani pentru acoperirea cheltuielilor ce se cer cu acești cetățeni sovietici. Consiliul dezbătând problema, decide:

Deleagă pe d-l prefect al județului a lua contact cu cetățenii bogați din județ, și de a duce tratative cu ei ca să contribuie benevol cu bani, sau haine bune dacă au, din care să se facă față acestei necesități și să se cumpere haine pentru cetățenii sovietici din județ ce trebuie să se reîntoarcă în patrie.

33. D-l prefect dr. Ștefan I. Pop aduce la cunoștința consiliului și pune în dezbateră chestiunea cererii Comandamentului Superior Sovietic al Ardealului de Nord, care solicită pentru nevoile acestui comandament 30 de porci cu peste 150 kg. greutate. Consiliul arătând mult interes și bunăvoință de a satisface această cerere,

¹² Se aprobă majorarea tarifelor practicate de Direcția Silvică pentru produsele silvice.

¹³ Sunt enumerați un număr de 14 consilieri și 4 șefi de servicii de la prefectură.

însă negăsind nici o soluție, din lipsă de porci de o așa greutate în județul nostru, mai ales acum după sărbători, când porcii grași au fost tăiați, decide:

Deleagă pe d-l. prefect, ca în proxima deplasare de care îl despart doar câteva zile, pe care are să o facă la Cluj, să intervină și să arate pe bază de date statistice, că astfel de porci nu avem, la Înaltul Comandament Militar Sovietic din Cluj, arătând că județul nostru înțelege să servească această cauză, dar nefiind animale de acest fel de greutatea cerută, nu găsește soluția cum ar putea satisface cererea.

34. Se raportează de d-l prefect că în urma împrejurărilor schimbate, s-au descompletat consiliile comunale și, până la alegerea noilor consilii, este nevoie ca administrația comunelor să nu sufere și, pentru acest motiv se propune instituirea de comisii interimare compuse din primar, sub primar, 7-15 consilieri, după numărul locuitorilor comunei, la care li se vor aplica cazurile de incompatibilitate, lipsa de capacitate și nedemnitate, prevăzute pentru consilierii aleși. Instituirea se va face de către d-l prefect la propunerea d-lor prim pretori și cu ascultarea obștei din comună. Dizolvarea și reglementarea comisiilor interimare nefiind prevăzute de legile ungare, se va stabili prin ordonanță. Consiliul decide:

Încredințează pe d-l. prefect cu elaborarea ordonanței relative la reglementarea comisiilor interimare și cu îndeplinirea operațiilor de numire a acestor comisii.

35. D-l. prefect expune situația administrației actuale a fondurilor Central, Școlar și de Stipendii din Năsăud, asupra cărora, în baza ordonanței nr. 35 din 24 ianuarie 1945 are dreptul de supremă inspecție. Arată că președintele comisiei administratoare s-a refugiat în Ungaria și că, comisia administratoare este descompletată și prin decesul vicarului Ștefan Buzilă, astfel că urmează să se ia măsuri pentru completare comisiei sau instituirea unei comisii noi administratoare provizorii, cu atribuțiile prevăzute de ordonanța nr. 4420/1942 M.E. Consiliul luând în dezbateră problema, decide:

Autorizează pe d-l. prefect al județului ca, pe cale de ordonanță să instituie o nouă comisie administratoare a fondurilor Central Școlar și de Stipendii din Districtul Năsăudului, din descendenți de grăniceri, pentru a gira administrarea fondurilor până la reglementarea definitivă a formei și felului de administrare.

Consiliul hotărăște ca în comisia provizorie să fie numiți ca membrii de drept pentru continuarea tradiției vicarul Năsăudului, directorul liceului Gh. Coșbuc, directorul fondurilor și un delegat al Consiliului Județean. Consiliul Județean deleagă în această calitate pe d-l. Titus Pop. Tot odată primește propunerea d-lui. prefect al județului ca această comisie să fie constituită din d-nii: [...]¹⁴

36. D-l. prefect expune situația Comisiei Silvice de Opt, care în actuala compoziție nu mai poate funcționa, fiindcă cei mai mulți membrii, pierzându-și calitatea de consilieri comunali, nu mai pot face parte din ea. Consiliul dezbătând chestiunea, decide:

Cum în situația administrativă de azi lucrările acestei comisii nu se pot amâna, până la convocarea delegaților comunelor grănicerești pentru alegerea unei comisii silvice ordinare, pe temeiul dispozițiilor ordonanței nr. 35 din 24 ianuarie 1945, încuviințează pe d-l. prefect al județului cu dizolvarea actualei comisii silvice și instituirea unei comisii interimare compusă din d-nii [...]¹⁵.

37. D-l. prefect expune situația dificilă în care se găsește regia cooperativă „Regna”, de pe urma evenimentelor războiului. Societatea „Regna” fiind proprietatea comunelor grănicerești, chestiunea administrării ei nu este indiferentă conducătorilor județului, care trebuie să poarte grija intereselor comunelor, știind că orice control asupra cooperativei „Regna” din partea centralei „Plugarul” este azi, din cauza situației politice specifice în care ne găsim, imposibil; cum, pe de altă parte atribuțiile Ministerului Agriculturii și Domeniilor, prin ordonanța nr. 35 din 24 ianuarie 1945 sunt trecute asupra prefectului, cere încuviințarea ca, pe cale de ordonanță să dizolve actualul consiliu de administrație și actualul comitet de cenzori și să instituie la cooperativa „Regna” un consiliu de administrație interimar, până la convocarea adunării generale electivă.

Consiliul, decide:

Încuviințează pe d-l. prefect al județului cu dizolvarea pe cale de ordonanță a actualului consiliu de administrație și comitet de cenzori al cooperativei „Regna” și cu instituirea comisiei interimare compusă din următorii domni: [...]¹⁶.

38. Se reia în discuție delegarea membrilor din sânul Consiliului Județean în Comisia Silvică de Opt. Consiliul deliberând, decide:

¹⁴ Urmează numele celor 7 membrii.

¹⁵ Urmează numele celor 10 membrii.

¹⁶ Urmează numele celor 10 membrii.

Menține delegația dată în ședința consiliului ținută la 20 decembrie 1944, p-v nr. 3, d-lui. Emil Scridon; retrace delegația d-lui. prefect Ștefan I. Pop și delegă în locul d-sale. pe d-l. Alexandru Mureșan, primarul orașului Bistrița.

39. D-l. prefect aduce la cunoștința consiliului că d-l. inspector agricol Németh de la prefectura jud. Cluj a cerut aprobare pentru organizarea Camerei de Agricultură din județul nostru și vărsarea cuvenitelor taxe la Camera Centrală din Cluj. Consiliul luând în dezbateră chestiunea, decide:

Încredințează pe d-l. prefect al județului ca, cu ocazia deplasării la Cluj, să ia contact cu d-l. inginer agricol Németh și să discute felul cum s-ar putea aranja această chestiune.

40. D-l. Leon Mihăieș, șeful serviciului Administrației Generale a județului dă citire întâmpinării comunei Rodna, înregistrată la prefectură la nr. 1123/1945, prin care se cere revenirea asupra deciziei Consiliului Județean nr. 17, p-v. nr. 894/1945, prin care s-au anulat dispozițiile luate de primăria comunei Rodna față de Direcțiunea Minelor de Stat din acea comună, cu adresa nr. 1/1945, relativă la sistarea exploatarei materialului lemnos de pe așa zisul teren montan pe motiv că, consiliul a fost eronat informat de către Direcțiunea Silivcă și Sindicatul Muncitorilor minieri din Rodna. Consiliul luând în dezbateră această chestiune, decide:

Delegă pe d-l. Ioan Melaniuc, subprefectul județului, de a ancheta pe teren această problemă, pentru lămurirea la fața locului și deviz a situației reale a acestui caz, și totodată luare de contact din partea prefecturii și cu direcțiunea acestor mine.

41. D-l. Ioan Popu, șeful serviciului financiar al județului arată consiliului că, pentru deplasări în afară de județ și județele învecinate a funcționarilor, inclusiv a d-lui. prefect și subprefect, diurna dublă pe o zi este insuficientă, neputându-se face față cheltuielilor. Propune ca această diurnă să fie calculată de 3 ori, iar consiliul, decide:

Aprobă diurna de 3 ori pentru deplasări în afară de județ și în județele învecinate, funcționarilor, inclusiv d-lui, prefect și subprefect, plus cheltuielile de transport dovedite cu acte.

[...] ¹⁷.

44. Eventuale propuneri. D-l. dr. Octavian Budușan arată consiliului că la Camera de Agricultură se găsește un om de serviciu cu numele Tomoioaga, care a făcut și face paza averii de acolo ca fân și circa un vagon de cartofi, care nu a primit până în prezent nici un fel de retribuție. Consiliul dezbătând chestiunea, decide:

Încredințează Serviciul Agricol județean cu inventarierea, ținând seama și de inventarul ce l-a mai făcut și primăria orașului, întregii averi de la Camera de Agricultură, cerând primăriei Bistrița date despre ce a ridicat ea din această avere pentru diferite trebuințe, pe care le va prezenta consiliului și, totodată îl îndrumă pe paznicul Tomoioaga să înainteze o cerere prefecturii în care să-și arate situația.

45. D-l. Alexandru Mureșan, primarul orașului Bistrița arată că funcționarul prefecturii Iuliu Trifu a făcut parte ca delegat al prefecturii la comisia ce a triat populația săsească chemată la munca de reconstrucție de către Comandamentul Superior Sovietic, în care calitate a lucrat un plus de ore suplimentare timp de 10 zile chiar și noaptea și pentru care plus de muncă cere să i se aprobe plata. Consiliul decide:

Îndrumă pe d-l. Trifu Iuliu să facă o cerere în acest sens după care consiliul va decide.

46. D-l. Alexandru Mureșan, primarul orașului Bistrița readuce în discuție problema împărțirii pentru lucru a pământurilor rămase de la absenteiști. Consiliul în unanimitate, găsind necesară rezolvarea fără nici o întârziere a acestei probleme – primăvara fiind aproape – după dezbateri prin care se stabilesc principii după care să se efectueze această operație ca: numărul membrilor de familie, averea ce posedă, numărul vitelor de muncă și uneltelor agricole, obligativității ce trebuie să-și ia petentul de a lucra efectiv acel pământ, decide:

Se va elabora de urgență de către juriști în drept ai prefecturii o ordonanță în această privință, ce se va prezenta și dezbateră consiliului, în conformitate și cu normele ce le va aduce d-l. prefect de la Comandamentul Sovietic din Cluj, pentru care îi dă cuvenita delegație.

47. D-l. consilier Francisc Tamaș aduce în discuție chestiunea organizării Casei Cercuale din localitate, cerută de interesele muncitorilor din toate categoriile. Consiliul dezbătând chestiunea și raportându-i-se din partea d-lui. prefect că această problemă necesită bani și aparat funcționăresc plătit – ori în situația actuală județul nefiind în stare să contribuie financiar pentru acest scop – decide:

Delegă pe d-l. Ștefan I. Pop, prefectul județului a se interesa cu ocazia deplasării la Cluj, în ce formă este organizată această instituție în județul Cluj, după care consiliul va decide.

¹⁷ La punctele 42 și 43 s-au discutat probleme de salarizare a personalului.

Luat în ședința Consiliului Județean ce a avut loc la prefectura județului Năsăud
în ziua de 23 februarie 1945.

Prezenți d-nii: [...] ¹⁸.

D-l. președinte deschide ședința după care într-o cuvântare scurtă și expresivă elogiază împlinirea alor 27 de ani de când Armata Roșie a luat ființă, arătând că aceasta și este o sărbătoare a întregii lumi democratice, ce-și serbează libertatea de gând și acțiune. Arată apoi că glorioasa Armată Roșie dezrobitoare a câștigat victorii nemaicunoscute în istorie și acum este la porțile Berlinului, după care trimite o adresă de omagiu, semnată de d-sa, și de d-l. prefect, în numele Consiliului Județean, Comandamentului Sovietic din localitate, spre a fi înaintată Comandamentului Suprem Sovietic.

Se dă citire și se verifică procesul-verbal din ședința anterioară.

D-l. prefect lămurește consiliul că deciziile din procesul – verbal anterior prin care s-a hotărât dizolvarea consiliului de administrație al „Regnei” pe cale de ordonanță și a Comisiei Silvice de Opt nu s-a pus în aplicare, găsindu-se soluția ca până la convocarea adunării generale a Regnei, care se va pronunța și asupra comisiei silvice, să se instituie pe lângă instituția Regna comisari, cu misiunea de a supraveghea activitatea acestei instituții.

Cât privește soluționarea problemei împărțirii pământurilor provenite de la absenteiști, d-l. președinte Octavian Budușan arată că în conformitate cu deciziile aduse la Cluj în adunarea F.N.D., aceste pământuri se vor distribui de autoritățile locale prin comitete ad-hoc în comune și cu posibilități de apel la comisia județeană și la Curtea de Apel Cluj.

Consiliul ia act.

48. D-l. dr. Leon Mihăieșe, șeful serviciului administrației generale arată consiliului că prin decizia prefecturii nr. 1119/1945 au fost numiți 18 cantonieri necesari pentru primele lucrări de refacere a drumurilor și, cum numărul acestor lucrări, de odată cu primăvara vor crește, propune ca pe măsura necesităților, să se angajeze noi cantonieri până la dublarea numărului de 18. Consiliul decide:

Aprobă majorarea numărului cantonierilor pentru refacerea drumurilor și podurilor pe măsura necesităților până la dublarea numărului de 18, utilizându-se de serviciul tehnic județean unde va fi nevoie.

Cât privește cantonierii numiți de preturi și neconfirmări de prefectură prin decizia nr. 1119/1945, munca prestată de aceștia se va considera muncă de folos obștesc până la data de 1 februarie 1945, iar celor ce au primit avansuri, acestea li se vor reține în rate lunare de la data numirii.

49. Se dă citite deciziei nr. 1001/1945, p-v. nr. 6, a primăriei orașului Bistrița prin care se hotărăște ca, cheltuielile de întreținere ale poliției de reședință Bistrița să fie suportate în mod egal de primăria orașului, de Tribunalul Năsăud și de prefectură. Consiliul dezbătând problema, decide:

Anulează hotărârea consiliului orașului Bistrița nr. 1001/1945, p-v. nr. 6 și invită primăria să prevadă în bugetul său cheltuielile de întreținere a poliției orașului Bistrița, ca nefiind întemeiate.

50. D-l. șef al Serviciului Financiar județean propune ca toți salariații publici să contribuie din salariul lor cu diurna pe o zi pentru refacerea județului. Consiliul luând în dezbateră chestiunea, decide:

Aprobă propunerea d-lui. șef al Serviciului Financiar al județului și dispune a se emite o ordonanță din partea prefecturii în acest sens.

51. D-l. șef al Serviciului Financiar al județului prezintă consiliului bugetul județului pe timp de 5 luni, de la 1 noiembrie 1944 până la 31 martie 1945. Consiliul luând în dezbateră bugetul, decide:

Aprobă bugetul județului alcătuit pe timp de 5 luni de la 1 noiembrie 1944 până la 31 martie 1945, care cuprinde la venituri suma de 3.656.023 Pgö și la cheltuieli 5.261.523 Pgö, cu un deficit bugetar de 1.605.023 Pgö.

52. D-l. șef al Serviciului Financiar al județului prezintă consiliului bugetul administrației generale și bugetele uzinelor primăriei orașului Bistrița înaintate prefecturii cu raportul nr. 810/1945. Consiliul dezbătând, decide:

Aprobă bugetul administrației generale a primăriei orașului Bistrița, care cuprinde la venituri 1.762.340 Pgö iar la cheltuieli 1.762.340 Pgö. De asemenea aprobă bugetul uzinei electrice care cuprinde la venituri

¹⁸ Urmează numele celor 13 consilieri, a celor 7 șefi de servicii și a secretarului.

593.628 Pgö, iar la cheltuieli 593.628 Pgö și bugetul uzinei de apă care cuprinde la venituri 120.000 Pgö iar la cheltuieli 120.000 Pgö.

53. Se dă citire deciziei primăriei orașului Năsăud nr. 27/1945 P-v. referitoare la scutirea orașului Năsăud de a contribui la întreținerea jandarmeriei civile. Consiliul decide:

Anulează decizia primăriei orașului Năsăud nr. 27/1945 p-v. din 18 februarie 1945, menține contribuția repartizată primăriei orașului Năsăud pentru întreținerea jandarmeriei civile și scutește primăria respectivă de a întreține poliție proprie.

54. Se dă citire adresei nr. 47/1945 a Institutului de Exploatare Miniere din Cluj referitoare la contribuția din partea județului nostru cu sume de bani pentru organizarea și întreținerea acelui institut. Consiliul decide:

Nu aprobă contribuția județului nostru cu sume de bani la organizarea și întreținerea Institutului de Exploatare Miniere pentru Transilvania de Nord, bugetul județului Năsăud fiind deficitar.

55. D-l. șef al Serviciului Financiar al județului aduce în dezbaterea consiliului necesitatea stabilirii unui pașal pentru prim pretorii din județ, pentru controlorii financiari și pentru șeful serviciului tehnic al județului. Consiliul decide:

Stabilește o sumă fixă lunară drept pașal de călătorie d-lui prim pretor al Plășii de Jos de 1.200 Pgö și celorlalți pretori de 1.000 Pgö, cu obligația de a presta cel puțin 15 zile de inspecție pe teren.

Stabilește pentru controlorii financiari un pașal de călătorie de 600 Pgö lunar cu data de 1 ianuarie 1945 și cu obligația de a presta cel puțin 20 zile de inspecție pe teren.

Stabilește pentru șeful serviciului tehnic județean un pașal de călătorie de 750 Pgö lunar cu data de 1 februarie 1945, plus cheltuielile de transport.

Deplasările se vor justifica cu proces-verbal de activitate.

[...] ¹⁹.

60. Se dă citire cererii d-lui. Sălișteanu Iosif funcționar la prefectură care solicită un ajutor de mutare de la Sângeroz-Băi la Bistrița. Consiliul decide:

Aprobă d-lui. Sălișteanu Iosif funcționar la prefectură un ajutor de mutare de la Sângeroz-Băi la Bistrița în sumă de 1.500 Pgö.

61. Se ia în discuție remiza ce trebuie acordată la vinderea timbrei fiscale. Consiliul decide:

Aprobă o remiză de 4% celor care cumpără timbre fiscale de la 1.000 Pgö în sus.

62. Se dă citire proiectului de ordonanță referitoare la reglementarea situației averilor evreilor deportați și înregimentați în companii de lucru. Consiliul dezbătând, decide:

Deleagă pe d-l. prefect, subprefect, primar al orașului și un reprezentant al Comunității Evreiești din Bistrița de a interveni la Comandamentul Militar Sovietic local în această cauză.

63. Se dă citire adresei nr. 112/1945 a Grupului Democratic Evreiesc din Bistrița care solicită aprobarea funcționării. Consiliul decide:

Se va transpune cauza la Comitetul județean F.N.D. spre a decide.

64. Se dă citire adresei nr. 454/1945 Direcției Silvice Bistrița, prin care cere ca pe cale de ordonanță să se oprească continuarea exploatareilor forțate și extraordinare dinainte de 13 octombrie 1944. Consiliul dezbătând proiectul de ordonanță în cauză, decide:

Aprobă proiectul de ordonanță cu modificarea art. 2, unde ca termen pentru depunerea actelor pentru validarea contractelor de exploatare se stabilește ziua de 15 martie 1945.

65. Se dă citire proiectului de ordonanță referitoare la stabilirea unui impozit de lux pe cifra de afaceri. Consiliul dezbătând problema, decide:

Aprobă proiectul de ordonanță referitor la stabilirea unui impozit pe lux și cifra de afaceri cu modificarea ca să se stabilească pentru micii meseriași un pașal.

66. Se dă citire proiectului de ordonanță referitoare la înființarea unui impozit comercial și industrial. Consiliul decide:

Aprobă proiectul de ordonanță referitor la înființarea unui impozit comercial și industrial.

67. Se dă citire proiectului de ordonanță pentru modificarea regulamentului financiar județean referitor la impozitul pe „capitis”. Consiliul decide:

¹⁹ La punctele 56, 57, 58 și 59 s-au aprobat devizele de cheltuieli pentru repararea podurilor de la Josenii-Bârgăului, Salva, Jidovița și Podul Jelnei.

Aprobă proiectul de ordonanță pentru modificarea regulamentului financiar județean referitor la impozitul pe „capitis”.

68. Se dă citire proiectului de ordonanță pentru înființarea unui timbru pentru taxa de consumație. Consiliul decide:

Aprobă în principiu proiectul de ordonanță pentru înființarea unui timbru pentru taxa de consumație, lăsând pe seama d-lui. șef al finanțelor generale perfectarea lui din punct de vedere tehnic și al aplicării.

69. Se ia în dezbateră chestiunea ajutorării pensionarilor din oraș și județ a căror existență nu le este asigurată fie prin incapacitate de a munci, fie prin faptul că sunt absolut lipsiți sau întrețin o familie grea. Consiliul decide:

Dispune ca să se dea ajutoare din casieria județului sub formă de avans replătitibil la data când autoritatea de stat va achita pensiile stabilite acestor funcționari, care în urma vârstei înaintate sau incapacității de muncă nu sunt în situația de a-și asigura existența precum și a celor pensionari care au o situație familială grea.

Nu se va plăti pensionarilor care împlinesc funcții publice la stat, județ sau comună. Ajutorul ca fi egal cu pensia pe o lună.

70. Se constată că la serviciul tehnic al județului d-l. inginer Otto Schuster este salariat cu 50 Pgö la zi, iar d-l. Sáska Iosif șeful serviciului tehnic județean cu om diurnă de 30 Pgö la zi. Consiliul decide:

Cu începere de la 1 martie 1945, d-l. șef al serviciului tehnic județean Sáska Iosif va primi un salariu egal cu diurna de 50 Pgö, la zi, iar d-l. inginer Otto Schuster va primi un salariu egal cu diurna de 30 Pgö la zi.

71. Se dă citire deciziei nr. 1441/1945 prin care d-l. prefect al județului a numit ca director al Direcției Silvice Bistrița pe d-l. ing. inspector Vasile Șuteu și deciziei nr. 821/1945, prin care a fost numit în funcția de șef al ocolului silvic Năsăud, d-l. ing. Ovidiu Decei, și se cere ratificarea acestor numiri din partea consiliului. Consiliul decide:

Ratifică numirile făcute d-lor ing.insp. Vasile Șuteu și ing. Ovidiu Decei de către d-l. prefect al județului.

72. Se constată că în comunele săsești se găsesc materiale lemnoase exploatate de particulari sași care au plecat, precum și de firme absenteiste și că, în conformitate cu ordonanțele prefecturii nr. 19 și 31/1945, ar urma să fie vândute la licitație publică.

Considerând însă că în împrejurările precare financiare de azi județul, ca susținător al tuturor instituțiilor de stat este îndatorat a prevedea instituțiile publice cu combustibilul necesar bunei funcționări, consiliul decide:

Consideră de rechiziționat tot materialul de lemn de foc exploatat în pădurile aparținătoare comunelor de sub Inspectoratul Silvic Bistrița, atât pentru nevoile județului, cât și pentru nevoile comunelor în hotarul cărora se găsesc astfel de lemne. În acest sens se va încunoștința și Inspectoratul Silvic Bistrița și se va dispune asupra transportului lor.

73. Se dă citire cererilor d-lor. Mozes Ludovic și Heen Paivis din Năsăud, precum și cererii cooperativei „Solidaritatea” a Sindicatelor Unite Muncitorești din Năsăud care solicită aprobarea înființării unui depozit județean pentru desfacerea spirtului și băuturilor monopolizate. Consiliul luând în discuție cererile de mai sus, decide:

Respinge ambele cereri pentru motivul că în prezent în județ nu funcționează nici o fabrică de spirt și, conform legii spirtul ce urmează a se desface trebuie să fie pus la dispoziția concesionarilor de depozite de spirt județene și de stat.

74. Propuneri:

D-l. consilier Avram Gross constată că problema alimentării în județul nostru este din ce în ce mai grea și că comerțul se bazează actualmente pe schimburi de mărfuri. Propune ca să se blocheze mărfurile de primă necesitate și alimentele din județ și să se facă export numai pe bază de schimb cu alte mărfuri din alte județe care nu se află la noi. Consiliul găsind justificată această propunere, decide:

Să se reglementeze pe cale de ordonanță schimburile de mărfuri, și să se blocheze și inventarieze produsele alimentare.

Nemaifiind alte puncte de discutat, ședința se ridică și procesul-verbal se încheie și subscrive.

Jurământ

Eu.....ales prin voința poporului de consilier al județului Năsăud și întărit în această calitate de comandantul militar rus, jur pe conștiința mea de om și pe onoarea mea, să îndeplinesc toate doleanțele drepte și justificate ale poporului și garantez pentru aceasta cu prețul vieții mele.

Bistrița, la 13 decembrie 1944,

semnătura,

dat în fața noastră, prefectul județului,

Anexa nr. 2.

Consilierii județeni din perioada 13 decembrie 1944 – 23 februarie 1945

1. dr. Octavian Budușan, preșdinte;
- 2..dr. Leon Bârsan
3. dr. Ștefan Pop, prefect;
4. Emil Scridon;
5. Ioan Melaniuc;
6. Gheorghe Grecu;
7. Mihai Bilegan;
8. Ioan Popu;
9. Pompei Avram;
10. Gross Avram;
11. Kandel David;
12. Francisc Tamás;
13. Vasile Fleșeriu;
14. Dumitru Rosolea;
15. Alexandru Mureșan, primarul orașului Bistrița (din 2 februarie 1945);

**The County Council, Autonomous Institution of the Năsăud County
(13 decembrie 1944 – 23 februarie 1945). Documentary evidence.
(Summary)**

This study refers to a period known in historiography as "the soviet military administration". For the Năsăud county the principal feature during the period is the effort to reinstate the institutitons which would assure the normal process of social-economic life. The author presents in this context the activity of the County Council, reflected in its meetings acts.

